

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 184/2023-65

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody Žilina, zastúpeného JUDr. Lenkou Hričindovou, advokátkou, Továrenská 2, Michalovce, proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 3 Tpo 46/2022-83 zo 7. decembra 2022 takto

rozhodol:

1. Uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 3 Tpo 46/2022-83 zo 7. decembra 2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na slobodu podľa čl. 5 ods. 1 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 3 Tpo 46/2022-83 zo 7. decembra 2022 **zrušuje a vec vracia** Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.
3. Krajský súd v Žiline **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **663,57 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **nevýhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. februára 2023 v znení jej doplnení doručených 14. februára 2023 a 25. februára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, svojho práva na slobodu podľa čl. 5 ods. 1, 2, 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje uznesenie Krajského

súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Tpo 46/2022-83 zo 7. decembra 2022 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie, prikázať prepustiť ho bezodkladne z väzby na slobodu a priznať mu finančné zadosťučinenie v sume 2000 eur. Zároveň navrhuje priznať mu náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 184/2023-38 z 23. marca 2023 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva na slobodu podľa čl. 5 ods. 1, 2, 3 a 4 dohovoru. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh a pripojeného vyšetrovacieho spisu vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Žiline, odboru kriminálnej polície, 2. oddelenia vyšetrovania ČVS: KRP-117/2-VYS-ZA-2019 zo 4. marca 2020 (ďalej len „uznesenie o vznesení obvinenia“) bolo podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom v rozhodnom období sťažovateľovi vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona v znení účinnom v rozhodnom období.

4. Uznesením sudkyne pre prípravné konanie Okresného súdu Ružomberok (ďalej len „okresný súd“) č. k. 10 Tp 10/2020 z 10. novembra 2022 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) bol sťažovateľ vzatý do väzby podľa § 73 ods. 5 Trestného poriadku z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Lehota väzby začala plynúť 10. novembra 2022. Zároveň súd podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zamietol jeho žiadosť o nahradenie väzby písomným sľubom a podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenahradil jeho väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka.

5. Proti uzneseniu okresného súdu z 10. novembra 2022 podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietol. Zároveň podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol aj jeho návrh na nahradenie jeho väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že došlo k porušeniu ním označených práv tým, že a) skutok, pre ktorý je vedené trestné stíhanie, nie je trestným činom, b) skutok nenapĺňa zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu podvodu (absentuje objektívna a subjektívna stránka – vo veci nedošlo k úmyselnému konaniu ani k omylu poškodeného, ktorý sám pomenoval účel, na ktorý sťažovateľovi poskytoval finančné prostriedky), c) poškodený využil inštitút trestného oznámenia na to, aby sťažovateľa zastrašil a vymohol úhradu ním uvádzaného dlhu (svoj údajný nárok si v civilnom konaní neuplatnil), t. j. došlo k porušeniu princípu *ultima ratio*, a teda zásady, že prostriedky trestného práva sa majú použiť až ako krajný prostriedok nápravy, d) uznesenie o vznesení obvinenia je nepreskúmateľné a absentujú v ňom akékoľvek právne úvahy, e) všeobecné súdy nedostatočne (stroho a bez konkrétnosti) posúdili otázku dôvodnosti trestného stíhania a f) dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku boli posúdené nedostatočne. Súdy neuvádzajú argumenty pre a proti existencii verejného záujmu, ktoré

by odôvodňovali (s náležitým zreteľom aj na princíp prezumpcie nevinny) odchýlenie sa od pravidla rešpektovania osobnej slobody jednotlivca. Sťažovateľ tiež argumentuje, že g) súdy nepostupujú v jeho veci s osobitnou starostlivosťou a urýchlením, keď bola jeho osobná sloboda obmedzená 10. novembra 2022, pričom jeho výsluch sa uskutočnil až 12. januára 2023, teda takmer po dvoch mesiacoch (za toto obdobie bol 5. januára 2023 uskutočnený výsluch poškodeného a následne aj výsluch sťažovateľa). Zároveň poukazoval na rozpory v jednotlivých výpovediach svedkov.

7. V doplnení ústavnej sťažnosti doručenom ústavnému súdu 25. februára 2023 sťažovateľ konštatuje nezákonnosť vedenia trestného stíhania, keďže v danom prípade nejde o trestný čin. Na podporu svojich tvrdení predložil ústavnému súdu čestné vyhlásenie z 3. mája 2021 o vrátení finančných prostriedkov poškodenému a ďalšie prílohy.

8. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie sťažovateľ doručil 31. marca 2023 ústavnému súdu ďalšie doplnenie ústavnej sťažnosti. Poukázal v ňom na výsluchy svedkov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], z ktorých má podľa jeho názoru priamo vyplývať vrátenie finančných prostriedkov poškodenému, v nadväznosti na čo sa dôkazná situácia voči sťažovateľovi ešte viac oslabil a nie je dôvod na jeho väzobné trestné stíhanie.

III.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

9. K ústavnej sťažnosti sa vyjadrila podpredsedníčka krajského súdu, ktorá v nadväznosti na stanovisko predsedu vo veci konajúceho senátu krajského súdu konštatovala, že v čase rozhodovania krajského súdu o väzbe sťažovateľa z obsahu spisu vyplývala opodstatnenosť a dôvodnosť jeho trestného stíhania pre obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona pre skutok uvedený v uznesení okresného súdu z 10. novembra 2022. Zároveň uviedla, že uznesenie o vznesení obvinenia spĺňa všetky zákonné požiadavky. Za neopodstatnenú považovala sťažnostnú námietku o nedostatočnom posúdení otázky dôvodnosti trestného stíhania, v súvislosti s čím akcentovala jednotu rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu. S poukazom na obsah vyšetrovacieho spisu nepovažovala za relevantnú ani námietku, že vo veci sťažovateľa sa nekoná prednostne a urýchlene, keďže v rámci prípravného konania sú konkrétne dôkazy zabezpečované priebežne. V nadväznosti na uvedené skutočnosti krajský súd považuje sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť za nedôvodnú.

III.2. Replika sťažovateľa:

10. Sťažovateľ vo svojej replike poukázal na všeobecnosť tvrdení krajského súdu prezentovaných vo vyjadrení k prijatej ústavnej sťažnosti. Zotrval pritom na svojej argumentácii uplatnenej v ústavnej sťažnosti. Poukázal na to, že medzičasom došlo k zmene právnej kvalifikácie skutku na obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. c) a d) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) a § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona. Podľa jeho názoru dochádza k jeho kriminalizovaniu bez ohľadu na dôkaznú núdzu. Poukázal tiež na svoju ďalšiu ústavnú sťažnosť vedenú pod sp. zn. Rvp 1008/2023, ktorej argumentačne venoval

značnú časť predmetnej repliky. Mimo uvedeného zopakoval tvrdenia o subsidiarite trestnej represie a nenaplnení znakov skutkovej podstaty dotknutého trestného činu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1, 2, 3 a 4 dohovoru spočíva v tvrdení o a) nedostatočnom vysporiadaní sa krajského súdu s dôvodnosťou trestného stíhania (námietky smerujúce proti uzneseniu o vznesení obvinenia; tvrdenie, že skutok nie je trestným činom; nie je naplnená skutková podstata trestného činu; nezákonnosť trestného stíhania); b) nedostatočnom vysporiadaní sa s námietkami týkajúcimi sa dôvodov väzby a c) nekonaní s osobitnou starostlivosťou a urýchlením v jeho väzobnej trestnej veci.

12. Väzobné konanie týkajúce sa rozhodovania o osobnej slobode obvinenej osoby musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré sú prenesené do špeciálnych ustanovení čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 5 dohovoru aplikovateľných na konania týkajúce sa väzby. Jednou z nich je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka (strany) konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („*fairness*“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (pozri napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 581/2015, II. ÚS 113/2020).

13. Obsahom základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy je ustanovenie, podľa ktorého osobu možno do väzby vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu. Ústavný rámec dopĺňajú ustanovenia dohovoru, konkrétne čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, podľa ktorého nikoho nemožno pozbaviť slobody, pokiaľ sa tak nestane v súlade s konaním ustanoveným zákonom, ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť osobe v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní. Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 5 ods. 3 dohovoru sa pri obmedzení osobnej slobody jednotlivca musia konať súdy okrem existencie dôvodného podozrenia a existencie konkrétneho väzobného dôvodu, ktorý je relevantný a dostatočný, presvedčiť aj o tom, že v trestnej veci sa postupuje s „osobitnou starostlivosťou“ (rozsudok vo veci Buzadji proti Moldavskej republike z 5. 7. 2016, sťažnosť č. 23755/07, bod 87 a tam citovaná judikatúra).

14. Väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu jej ústavnosti a zákonnosti (m. m. III. ÚS 26/01).

15. Existencia dôvodného podozrenia, že obvinená osoba spáchala trestný čin, je podmienkou *sine qua non* regulárnosti vzatia a držania vo väzbe. Aby bolo možné obvineného vziať do väzby, musí okrem formálnych náležitostí existovať aj tzv. dvojité materiálne predpoklad vzatia do väzby, a to dôvodnosť obvinenia a dôvodnosť väzby. Súd rozhodujúci o väzbe je povinný dôsledne sa zaoberať otázkou dôvodnosti vzneseného obvinenia, a to vrátane preskúmania vzneseného obvinenia zo spáchania skutku obvineným podľa kvalifikovanej skutkovej podstaty. Súd

rozhodujúci o väzbe je povinný vysporiadať sa s otázkou, či zadokumentované dôkazy racionálne odôvodňujú kvalifikáciu skutku (m. m. III. ÚS 29/2015). Ústavný súd si je pritom vedomý skutočnosti, že sudca pre prípravné konanie pri rozhodovaní o väzbe v danom štádiu trestného konania skúma (okrem iného), či má spisbou a prípadnými pred súdom tvrdenými skutočnosťami minimálne pri dostatočne rozumnej miere pravdepodobnosti bez zjavných omylov a nesprávností osvedčenú skutočnosť, že existujú dôvody na podozrenie, že stíhaný skutok spáchal obvinený. Túto okolnosť zisťuje na účel rozhodnutia o osobnej slobode obvineného v ústavou prípadne Trestným poriadkom predpísanej lehote. Nie je preto jeho úlohou nachádzať ultimatívne závery týkajúce sa dôvodnosti trestného stíhania obvineného (napríklad s výnimkou už spomenutých zjavných omylov) alebo uzatvárať, resp. odstraňovať otvorené kolízie či konflikty dôkaznej hodnoty jednotlivých dôkazov. Ak však obvinený adekvátne razantne a dostatočne zrozumiteľne artikuluje svoje výhrady voči dôvodnosti jeho trestného stíhania, pričom táto jeho obrana má rozumnú šancu ovplyvniť jeho postavenie, súd je povinný viesť s obvineným (obhajobou) dialóg a adresne sa s ňou vysporiadať. Ak súd túto podmienku splnenú nemá, musí to rovnako dostatočne vysvetliť. Žiadna z ústavnou akceptovateľných možností nepripúšťa obranu obvineného ignorovať, prípadne na túto reagovať argumentačnými skratkami v podobe jednoduchej citácie podmienok väzby v zmysle zákona. Tie totiž síce formálne môžu navodzovať dojem, že súd podmienky väzby skúmal a tieto neaplikoval *contra legem*, neumožňujú však urobiť presvedčivý záver, že tieto neboli aplikované *contra factum*.

16. Požiadavka preskúmania hmotných podmienok („*substantive requirement*“) tak znamená povinnosť preskúmať okolnosti svedčiace pre a proti väzbe a s poukazom na právne kritériá rozhodnúť, či sú dané dôvody opodstatňujúce väzbu, ako aj prepustiť osobu na slobodu, pokiaľ také dôvody neexistujú (napr. rozsudok vo veci Schiesser v. Švajčiarsko zo 4. 12. 1979, séria A, č. 34, bod 31). Táto povinnosť zahŕňa aj preskúmanie odôvodnenosti podozrenia zo spáchania trestného činu, na základe ktorého došlo k zadržaniu, a preskúmanie, či zadržanie a následná väzba sledujú legitímny účel (Ilijkov v. Bulharsko, rozsudok z 26. 7. 2001, bod 94). Odôvodnenosť podozrenia predpokladá existenciu skutočností alebo informácií, ktoré objektívnemu pozorovateľovi umožnia urobiť záver, že daná osoba mohla spáchať trestný čin (Michalko v. Slovenská republika, rozsudok z 21. 12. 2010, body 112 a 113). Konanie musí vykazovať znaky, ktoré v danom čase podľa platného vnútroštátneho práva napĺňa skutkovú podstatu trestného činu (rozhodnutie Lukanov v. Bulharsko z 20. 3. 1997), a musí byť jasné, o aký konkrétny trestný čin ide [rozhodnutie vo veci Berktaý c. Turecko z 1. 3. 2001 (IV. ÚS 494/2013)]. Ústavný súd dopĺňa, že pri rozhodovaní o väzbe súdy nerozhodujú o vine, resp. nevine obvineného.

17. Ústavný súd teda z hľadiska materiálnej podmienky väzby týkajúcej sa dôvodnosti podozrenia zo spáchania trestného činu sťažovateľom v prípravnom konaní môže len posúdiť, či sa krajský súd dostatočne vysporiadal s námietkami sťažovateľa. Z hľadiska ústavného prieskumu je významné, či krajský súd logicky a presvedčivo odôvodnil predpoklady dôvodnosti podozrenia.

18. Na účel predbežného prerokovania tejto ústavnej sťažnosti sa ústavný súd oboznámil s uznesením okresného súdu, napadnutým uznesením krajského súdu (keďže prvostupňové a sťažnostné konanie tvoria z hľadiska predmetu konania jeden celok), ako aj so znením sťažnosti sťažovateľa podanej proti uzneseniu okresného súdu. Z tej jasne vyplýva, že sťažovateľ podrobne namietal dôvodnosť jeho trestného stíhania, a teda dôvodnosť vznesenia obvinenia a jeho väzby. Prezentoval námietky (ktoré argumentačne rozvinul) týkajúce sa absencie základných znakov

skutkovej podstaty dotknutého trestného činu (objektívnej aj subjektívnej stránky). V konkrétnostiach poukazoval na neexistenciu úmyslu a skutočnosť, že nie je zrejmé, v čom mal spočívať omyl poškodených. Zároveň poukázal na poskytnutie finančnej pomoci zo strany poškodeného aj po podaní trestného oznámenia a vznesení obvinenia, ako aj na občianskoprávnu rovinu predmetnej veci – subsidiaritu trestnoprávnej represie či obvyklú mieru opatrnosti osoby, ktorá mala byť uvedená do omylu (poškodení vedeli o rizikách, o ktorých boli upovedomení). V sťažnostnom konaní teda prezentoval obdobné námietky, akými argumentuje v konaní pred ústavným súdom.

19. Pokiaľ sťažovateľ namieta nedostatočnosť a strohosť odôvodnenia krajského súdu vo vzťahu dvojitému materiálnemu predpokladu vzatia do väzby, ústavný súd dospel k záveru o potrebe prisvedčiť tejto jeho námietke. Krajský súd sa pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa totiž nezaoberal otázkou dôvodnosti podozrenia zo spáchania trestného činu dôsledne. Sťažnostnú argumentáciu sťažovateľa síce neopomenul, avšak v rámci svojej argumentácie len vo všeobecnosti konštatoval, že dosiaľ zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu a sú dôvody na podozrenie, že ho spáchal obvinený. Sťažnostné námietky týkajúce sa subsidiarity trestnej represie a tvrdenia, že sa nedopustil trestnej činnosti, považoval za predčasné a nemajúce oporu v dovtedy zabezpečených dôkazoch. Následne poukázal na výpovede poškodených s konštatovaním, že vyšetrovanie ešte nie je ukončené a je vecou orgánov prípravného konania, aby sa vysporiadali so všetkými obhajobnými námietkami sťažovateľa. Ústavný súd v tejto súvislosti sumarizuje, že vo vzťahu k vyčerpávajúcej sťažnostnej argumentácii sťažovateľa možno odôvodnenie všeobecných súdov v predmetnej časti považovať za abstraktné, keďže z neho nie je zrozumiteľným a jasným spôsobom zrejmá odpoveď na námietky týkajúce sa dôvodného podozrenia zo spáchania trestného činu, resp. dôvodnosti trestného stíhania. Odpovede na nastolené otázky ústavný súd nepovažoval za dostatočné aj vzhľadom na to, že v rozhodnutí všeobecného súdu o obmedzení osobnej slobody jednotlivca väzbou musia byť všetky dôvody v prospech takéhoto obmedzenia uvedené a primeraným spôsobom vysvetlené. Predpoklad je pritom vždy v prospech prepustenia, nie v prospech obmedzenia osobnej slobody väzbou, pretože väzba predstavuje výnimku z práva na osobnú slobodu. Ústavný súd predmetným posúdením nesmeruje k záveru o nedôvodnosti trestného stíhania sťažovateľa. Úlohou ústavného súdu nebolo skúmať prípadnú relevantnosť dopadu uplatnených námietok na rozhodnutie vo veci – o osobnej slobode sťažovateľa, pretože je to práve všeobecný súd, ktorý sa obsahom týchto námietok musí zaoberať, avšak je toho názoru, že čím konkrétnejšia bola v okolnostiach veci predmetná argumentácia sťažovateľa vzťahujúca sa na jednu z materiálnych podmienok väzby, tým konkrétnejšiu odpoveď si vyžadovala. V nadväznosti na uvedené je možné čiastočne prisvedčiť námietke sťažovateľa o tom, že všeobecný súd sa v jeho veci nezaoberal okolnosťami svedčiacimi proti väzbe. Ústavný súd vyhodnotil uznesenie krajského súdu v popísanom kontexte ako ústavne neudržateľné, v nadväznosti na čo tejto časti ústavnej sťažnosti vyhovel (bod 1 výroku tohto nálezu).

20. S prihliadnutím na uvedený záver ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, § 133 ods. 2 a § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V zmysle § 134 ods. 1 druhej vety zákona o ústavnom súde je krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu, preto jeho úlohou bude po vrátení mu veci na ďalšie konanie rešpektovať názor vyplývajúci z odôvodnenia tohto nálezu a opätovne v danej veci rozhodnúť

o osobnej slobode sťažovateľa na základe jeho opravného prostriedku podaného proti prvostupňovému rozhodnutiu v súlade s ústavnoprávnymi požiadavkami kladenými na takéto rozhodnutie, berúc pri tom do úvahy aktuálne procesné štádium trestného konania.

21. Pokiaľ ide o sťažnostnú argumentáciu týkajúcu sa jednotlivých dôvodov väzby, ústavný súd uvádza, že vzhľadom na konštatovanie porušenia základných práv a slobôd sťažovateľa je vo vzťahu k ďalším jeho parciálnym námietkam zdržanlivý.

22. K tvrdeniu sťažovateľa že sa v jeho veci nepostupuje s osobitnou starostlivosťou, ústavný súd konštatuje, že námietky v tomto smere sťažovateľ v sťažnostnom konaní neuplatnil, v nadväznosti na čo nebolo možné preskúmať ústavnú udržateľnosť namietaného rozhodnutia v tejto časti. Zároveň dopĺňa, že sťažovateľ sa v petite ústavnej sťažnosti (ktorým je ústavný súd viazaný podľa § 45 zákona o ústavnom súde) domáhal vyslovenia porušenia „len“ rozhodnutím všeobecného súdu (nie jeho postupom), čo rovnako vedie k nemožnosti vyhovieť tejto časti ústavnej sťažnosti (bod 4 výroku tohto nálezu).

23. K namietanému porušeniu čl. 5 ods. 4 dohovoru ústavný súd uvádza, že z judikatúry EŠLP vyplýva, že ochrana poskytovaná čl. 5 ods. 4 dohovoru sa nevzťahuje na prvotné obmedzenie osobnej slobody (t. j. vzatie do väzby, tak ako to bolo v prípade sťažovateľa), ale až na následnú kontrolu zákonnosti ďalšieho trvania väzby (napr. rozhodovanie o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, príp. o predĺžení lehoty väzby a pod.) (m. m. I. ÚS 381/2021, III. ÚS 16/2021, I. ÚS 235/2022).

24. Pokiaľ sťažovateľ v ústavnej sťažnosti (v replike) poukazuje na obsah príloh, ktoré doručil ústavnému súdu vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 1008/2023 a argumentáciu týkajúcu sa ďalšieho priebehu trestného konania, tieto budú predmetom samostatného posudzovania v označenom konaní pred ústavným súdom.

V.

Primerané finančné zadosťučinenie a žiadosť o prepustenie z väzby

25. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti navrhol priznať mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 2000 eur. Z čl. 127 ods. 3 ústavy vyplýva, že finančné zadosťučinenie ústavný súd môže, ale nemusí priznať. Takéto zadosťučinenie je namieste tam, kde nie je možné dosiahnuť a dovŕšiť ochranu porušeného základného práva iným ústavne a zákonne upraveným spôsobom (m. m. I. ÚS 15/02, I. ÚS 139/02, II. ÚS 152/08, III. ÚS 623/2017).

26. Podľa názoru ústavného súdu je ochrana základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu a jeho práva na slobodu a bezpečnosť účinne poskytnutá tým, že ústavný súd konštatoval ich porušenie, zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie s formulovaním záväzného právneho názoru. Z uvedeného dôvodu ústavný súd požadované finančné zadosťučinenie nepriznal (bod 4 výroku tohto nálezu).

27. Sťažovateľ v navrhovanom petite rozhodnutia o jeho ústavnej sťažnosti, ktorým je ústavný súd viazaný (§ 45 zákona o ústavnom súde), zároveň požadoval prikázať krajskému súdu prepustiť ho z väzby na slobodu. Podľa názoru ústavného súdu vyslovené porušenie práv spočívajúce v tom, že krajský súd nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie vo vzťahu k argumentácii uplatnenej v sťažnosti sťažovateľa proti prvostupňovému uzneseniu o jeho vzatí do väzby, t. j. rozhodol bez toho, aby sa s touto argumentáciou sťažovateľa dostatočne vysporiadal, samo osebe

v posudzovanom prípade neznamená nedôvodnosť väzby sťažovateľa. Skutočnosť, že krajský súd nedal zadosť odôvodneniu svojho rozhodnutia, samo osebe neznamená, že dôvod väzby sťažovateľa neexistoval. Túto rozhodujúcu otázku bude musieť krajský súd opätovne posúdiť.

28. V zmysle judikatúry ústavného súdu k prikázaniu príslušnému orgánu verejnej moci prepustiť sťažovateľa z väzby na slobodu po tom, ako bolo vyslovené porušenie jeho základného práva na osobnú slobodu, môže dôjsť v prípade, ak sa (ústavnou sťažnosťou napadnuté) súdne rozhodnutie opiera o dôvod väzby, ktorý v danom čase nemôže existovať, t. j. ak nejde o ústavne akceptovateľný titul väzby, a teda ani o ústavne akceptovateľné pozbavenie osobnej slobody (m. m. III. ÚS 33/2021, obdobne III. ÚS 199/05). V aktuálnej veci však o takýto prípad, ako to vyplýva z predošlého odseku, nejde. V posudzovanej veci je podstatné, že zrušením ústavnou sťažnosťou napadnutého uznesenia krajského súdu nie je žiadnym spôsobom dotknutý právny titul väzby, ktorým je uznesenie okresného súdu o vzatí sťažovateľa do väzby. Na základe uvedených dôvodov ústavný súd nevyhovel návrhu na vydanie príkazu krajskému súdu, aby sťažovateľa prepustil z väzby na slobodu (bod 4 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

29. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 663,57 eur (bod 3 výroku nálezu).

30. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu a z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je 12,52 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti a replika sťažovateľa), čo predstavuje celkom sumu 663,57 eur. Písomné vyjadrenie sťažovateľa doručené 25. februára 2023 a 31. marca 2023 ústavný súd nevyhodnotil vzhľadom na jeho obsah ako podanie rozhodné pre rozhodnutie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal.

31. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. mája 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu